

П Е Р Е Д М О В А

На початку 1950-их років почав поміщувати Богдан Остап'юк свої спогади, нариси з життя давнього Тернополя, зокрема тернопільських міщан, у нашій пресі: "Свобода", "Новий Шлях", "Вільне Слово". Але автора не задовольнило те, що все це було надруковане на газетнім папері, і йому кожної хвилини грозило знищення. Він зберіг ці часописні статті з думкою видати їх колись, якщо буде нагода окремою книжкою. І ось по довгих літах його мрія здійснилася. Тернопільські земляки на шостому з'їзді восени 1983 р. вирішили, що спогади Богдана Остап'юка будуть надруковані окремою книжкою заходом та фондами Земляцького Об'єднання. І так маємо книжку, в якій автор вичаровує з пам'яті картини, що вже ніколи не стануть дійсністю. Але в цій книжці Тернопіль стоятиме таким, яким він був колись, і нагадуватиме довгі-довгі роки його колишнім мешканцям та їх нащадкам золоту спадщину предків.

Автор — один з тих, що віддали своєму місту своє синівське серце і свою любов. Поклавши свої спогади на папір, він зберіг їх від того — як називав його Шевченко — Косаря, що стинає все, що попадає під його косу. Але автор знав, що його збірка не буде боятись нещадної коси. Нащадків колишніх тернополян і нетернополян українського роду вона за кожним разом перенесе у давні часи і заповнить їх серце тужливим чуттям. Пам'ять про минуле не може пропасти в душі народу без уваги на його сучасність.

Книжка настільки відрізняється від попередніх текстів, що вона поправлена і доповнена. Це література спогадів, її можна назвати просто такою, яка зберегла Тернопіль в очах автора від наймолодших його літ аж до часу, коли він попрощався з своїм укоханим містом. Тож у "Давнім Тернополі" ви знайдете картини хліборобської праці на полі, красу подільської природи,

побут, звичаї і традиції тернополян перед Другою всесвітньою війною, коли українське громадське життя постійно зміцнювалося, не зважаючи на перешкоди з боку тодішніх окупантів. Молодь на чужині навчиться з тієї книжки, як любити своє місто, частину своєї Батьківщини. В її нарисах знаходимо також відрадні епізоди, бо тернополяни втішалися життям, як усі живі люди, без уваги на обставини.

Коли запитали автора, що було поштовхом до писання спогадів про давній Тернопіль, він відповів: туга за втраченою Батьківщиною, зокрема за рідним містом. І він вклав у своє писання те, що в таких творах найважливіше: любов до гнізда свого роду, що його ніколи не можна забути: вислів вірності тому, що, хоч і втрачене, живе в душі нащадків певно і міцно та не рахується з часом і обставинами: чуття і враження радості і смутку з кожною вісткою чи листом, що приходили з далекого Тернополя впродовж довгих літ скитальщини та еміграції — щоб урешті це все заговорило до нас на сторінках книжки про своє незабутнє місто і його незабутніх людей.

Богдан Остап'юк виконав свій обов'язок перед своєю Батьківщиною і рідним містом. Виконають напевно і читачі, що перенесуть його тугу, любов і почуття вірності з його книжки у свої серця.

Роман Завадович

НА СТЕЖИНІ ЧАСУ...

Неправда, що час безповоротно проминає,
бо цей же час початку ані кінця не має.
І не важно, як дні та місяці називаються,
вони лиш безконечно повторяються...

Земля і час у законі вічного кружляння
повторює роки, події і переживання.
Ми — люди, лише подорожні в кружлянні часу,
втоптуємо в ньому стежину коротку, малу...

І в кожного з нас на стежині є місце таке,
де минуле з майбутнім сплітається в одне.
Тоді вчора і завтра стає змістом сьогодні
і мікроскопійним слідом у часу безодні...

Тому кінечним є запам'ятати людині,
як ітима по цій короткій часу стежині,
що мусить на ній залишити такий же слід,
щоб унук гордо сказав:

туди йшов мій прадід
і дід...

Ірина Дибко-Филипчак: "На крилах дум" (поезії)

Д-р Степан Росоха

75-ЛІТТЯ БОГДАНА ОСТАП'ЮКА

Богдан Остап'юк народився 20 грудня 1907 р. в Тернополі в міщанській сім'ї. Початкову і середню школу закінчив в Тернополі. Студював філософію (відділ хемії) в університеті у Кракові. При цьому ходив на виклади української літератури професора Богдана Лепкого: часто бував у його домі на мистецько-літературних вечорах. В Кракові брав участь у житті "Студентської Громади", був співосновником студентської корпорації "Чорне море" та належав до п'ятки УВО (Української Військової Організації), провідником якої був Богдан Кабарівський. Ця п'ятка виконала замах у грудні 1929 р. на редакцію "Ілюстрованого Кур'єра Щоденного" в Кракові. Згодом він переїхав на студії фармації до Грацу в Австрії. Повернувшись до Тернополя, одружився 22 жовтня 1938 р. з панною Євгенією Бекесевич, батько якої був управителем народних шкіл.

В Тернополі Б. Остап'юк належав до товариства "Молода Громада" (від початку її оснування), до "Просвіти", "Рідної Школи", "Сокола". На провесні 1944 р. залишив Тернопіль і подався на скитальщину разом з дружиною Євгенією та трьома дітьми. У таборі для переселених осіб (ДП) в Ганакері, округу Регенсбург, був керівником Суспільної Опіки. В 1950 р. переїхав до ЗСА і поселився в Маямі на Фльоріді.

В Маямі працював фармацевтом 25 років у найбільшій шпитальній аптеці, до переходу на пенсію в 1977 році. При цьому був співорганізатором маямських товариств. Був секретарем Церковної Ради, секретарем 368 відділу УНС, УККА і головою Комітету Українських Громадських Організацій міста Маямі. Є членом Спілки Українських Журналістів в Америці. Від 1957 р. був співробітником видання перших двох томів регіонального збірника "Шляхами Золотого Поділля", а від 1970 р. членом редколегії третього тому цього збірника.

Богдан Остап'юк
Член редакційної колегії "Шляхами Золотого
Поділля".

Богдан Остап'юк був не тільки добрим організатором і суспільно-громадським діячем у Маямі, але також добрим батьком і разом зі своєю милою дружиною Євгенією добрим виховником трьох своїх дітей, яким вони дали добре національне виховання, добре знання української мови і університетську освіту. Старша дочка Лідія закінчила Маямський університет, відділ мистецтва, з відзначенням. (Вона одержала повну чотирирічну стипендію). Тепер вчить малярства і рисунку в Гюстоні, Тексас. Молодша дочка Надя закінчила каледж, відділ адміністрації і бізнесу. На превеликий жаль, згинула в автомобільному випадку в 1969 році. Єдиний син Борис Ігор закінчив університет у Бокаратоні і тепер учителює у середній школі у Вест Палм Біч на Флориді.

Туга за втраченою батьківщиною, особливо за рідним Тернополем, дала ініціативу й імпульс до написання спогадів, нарисів з життя давнього Тернополя, які від 1952 року були поміщені у нашій пресі. Крім цього Б. Остап'юк поміщував дописи з життя маямської громади. Після переходу на пенсію він займається упорядкуванням і писанням своїх споминів, продовжуючи активну участь у громадському житті Маямі, і писанням статей до української вільної преси.

"Вільне Слово" ч. 5, 29 січня 1983

З М І С Т :

Передмова	5
На стежині часу	7
75-ліття Богдана Остап'юка	8

Історичні нариси — Постаті — Документи

Тернопільські міщани	11
Перший бій УСС-ів	26
Перша Галицька виставка	28
Тернопільські театральні вечори	33
“Молода Громада”	53
Гаї Великі	67
Олександр Барвінський	72
Микола Бенцаль	82
Мій Друг Василь з Дорошівки	90
Др. мед. Роман Мороз	94
Микола Ракуш	96
Документ ганьби	98

Образи хліборобської праці — Традиційні святкування

Жнива	105
Жнива на тернопільських полях	106
Різдво на Дорошівці	114
Йордан у давньому Тернополі	117
Свят-Успенський Відпуст	120
Відпуст Св. Івана в Гаях Великих	124
Перший Шевченківський концерт у Тернополі	127

Спогади

Соломія Крушельницька	131
Зоріє образ Соломії	135
“Соломія Крушельницька”	136
Листування	138

Пантелеймон Куліш в Тернополі	144
Богдан Лепкий в Тернополі	148
Василь Стефаник на Маланчиному вечорі	152
Ярослав Климовський	154
Василь Ситник	158
Василь Пакуляк	160
“Дорошівська Парафія”	161
Згадуючи подільську весну	165
Золоті бульбуки	167
Дозвілля над Серетом	170
На черешні	173
Бульбо-печення	175
Москалі йдуть	177
“Секретар”	178
Десять днів у червоній армії	180
Давній Тернопіль	186
Післяслово	204